

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Kraftige stolper og tunge nett gjør arbeidet krevende. Men i betraktning av hvor stort prosjektet virker, og hvor mye det betyr for hagen, er det ikke vanskelig.

TIDSFORBRUK:

2–3 dager

PRIS:

Cirka 3500 kroner

Allerede den første sesongen forvandler slyngplantene det nakne treverket og stålet til en frodig del av hagen.

En pergola skaper hygge og miljø med sine grønne vegger og tak, og den deler hagen inn i mindre rom. På denne pergolaen vokser slyngplantene på et nett av armeringsjern.

Pergola med tak av stål

Et frodig blomstrende tak har lenge vært en drøm for familien i dette huset. De synes også at hagen er for åpen og planløs. Løsningen er en pergola. Når den gror til, skjærer den både terrassen og deler hagen inn i mindre rom.

Pergolaen lages som en enkel trekonstruksjon der taket er et kraftig nett av armeringsjern som slyngplantene kan breie seg ut over.

Nettet er egentlig beregnet på å armere betong, men det går uten problemer inn i den nye rollen i hagen der den rustrede overflata står i stil med blader, bark og jord.

I denne hagen går pergolaen fra huset til et uthus langs en terrasse med kveldssol. Ved å feste pergolaen i det ene hjørnet av huset, blir den svært stabil, noe det solide nettet også er med på å gjøre. Det bør derfor ikke være nødvendig å støpe fast stolpene i bakken. Det holder å grave dem ned.

Nettet festes – så er det opp til plantene å gjøre resten.

Stolpene settes opp

Har du en helt frittstående pergola, er det en god idé å støpe fast stolpene. Men når konstruksjonen som her har støtte i huset, og stolpene dessuten bindes sammen av et kraftig stålnett, er det ingen grunn til å støpe fast stolpene.

Vær svært nøyaktig når du plasserer stolpene slik at de blir stående på ei helt rett linje. Ei slik stolperekke ser svært rotete ut hvis stolpene hopper ut og inn i forhold til hverandre.

Mellom stolpene er det 170 cm. Det er ingen faste krav til oppbyggingen, men planter og snø kan veie en del.

1 Mål opp til stolpene, og grav dem cirka 90 cm ned i bakken slik at frosten ikke flytter på dem. Hullet skal være 10 cm større enn diameteren på stolpen slik at du kan komme til for å stampe jorda fast hele veien rundt stolpen.

Jorda stemples for hver 10–15 cm.

2 Sett stolpen i hullet, og fyll den oppgravde jorda tilbake litt om gangen slik at du kan stampe den underveis mens du holder stolpen loddrett. Støper du fast stolpene, må du å holde dem med to-tre skråstivere mens betongen herder.

TIPS

Det er praktisk å lage konstruksjonen slik at den passer med feltene i nettet. Her er det masker på 10 x 10 cm, men de fins også med 15 x 15 cm og 20 x 20 cm. Trådene fås i tykkelser fra 4 mm til 12 mm. Kan du få pergolaen til å passe med maskene – og i beste fall hele nettet – letter det arbeidet.

Frodige planter. Pergolaen blir først fin når stengler, blad og blomster brer seg ut over den. Aktuelle planter er for eksempel klatreroser, blåregn, kaprifol og klematis.

3 Stolpene rettes inn etter ei snor slik at de står parallelt med murveggen på huset. I den ene enden fester vi snora i en fuge med en spiker, i den andre enden fester vi den i den første stolpen. De øvrige stolpene rettes så inn etter snora.

4 Sett avstandsklosser ved endene av snora som stolpene rettes inn etter. Hvis planen er å sette de midterste stolpene helt tett inntil snora, skjer det nemlig lett at en av dem dytter til snora – og da setter du også resten av stolpene galt.

Ramma og nettet

Oppå stolpene monterer vi ramma som nettet festes på. Når nettet er på plass, stives konstruksjonen av med et par tverrdragere som vil støtte nettet midt på. De plasseres slik at de passer pent til stolper og nettmasker.

Toppamma hviler på yttersiden av stolpene i hakk slik at skruene ikke må bære vekta av tre, stål, planter og snø, men bare holder delene sammen.

For å få pergolaen til å passe best mulig til hagen – og for å unngå en stolpe i helleområdet mellom husene – skjærer vi pergolaen skrått av i den ene enden. Det ene hjørnet vil stå uten direkte støtte, men så tett ved stolpen at det ikke betyr noe.

3 Det skrå hjørnet skrus sammen. Bor opp først, slik at treet ikke sprekker. Her skal du også bruke 6 x 90 mm skruer. De to tverrdragene venter vi med å sage til og feste, til vi har skåret til nettet og satt det opp på plass.

VIKTIG

Det skal være minst 50 mm igjen på stolpen når du lager hakk til svilla. Er svilla for bred, lar du bare noe av den stikke utenfor stolpen. Det blir ikke konstruksjonen svakere av, og det blir ofte mer elegant.

TIPS

Pergolaen deler bedre og gir mer le hvis du også setter nett på sidene slik at slyngplantene brer seg der. På vår hjemmeside, www.gjoerdetselv.com, ser du, hvordan det kan gjøres elegant. Søk på «slyngplanter».

1 Toppsvilla festes med rustfrie skruer på 6 x 90 mm – rustfrie fordi stoffene i trykkimpregneringen får vanlige skruer til å ruste. Bor opp i svillene med et 6 mm bor.

4 Nettet legges opp på ramma slik at vi kan markere hvor det skal skjæres til. Du kan også velge å skjærenøyaktig til etter mål, men vi er mer trygge ved å se sakene på deres rette plass før vi skjærer!

6 Nettet festes til toppsvillene ved hjelp av galvaniserte kabelklammer som skrus fast med 4 x 40 mm rustfrie skruer med runde hoder.

2 Den ene langsiden av pergolaen gjøres kortere fordi en hjørnestolpe ellers vil stå der vi går ut til terrassen. De skrå snittene som konstruksjonen krever, tegner vi opp ved å legge den tverrgående svilla løst oppå de lange svillene.

5 Nettet skjæres til med en vinkelsliper. Vi har valgt nett med en tråddykkelse på 8 mm, og det kan kanskje virke for kraftig – men hvis snøen pakker seg sammen på nett-taket, må pergolaen bære en stor vekt.

7 Tverrdragene settes opp mellom svillene til slutt – bare en for hver 150 cm slik at pergolaen kommer til å se så lett ut som mulig. Og så er den klar til å ta mot plantene – og beis eller maling vil naturligvis øke holdbarheten.

Armeringsnettet festes med kabelklammer som skrues fast med rundhodede skruer.

To av hjørnene monteres i en skjev vinkel for å unngå å få en stolpe der folk går.

Toppsvillene hviler i hakk på stolpene.

DETTE HAR VI BRUKT

Materialer

98 x 98 mm trykkimpregnert tre:

- 7 stolper à 3,6 m

48 x 98 mm justert konstruksjonsvirke:

- 17 m til toppsvill og tverrdragere

Armeringsnett, 8 mm tykt,

felter på 10 x 10 cm:

- 1 nett til tak, 2 x 5 m (skjæres til)

Dessuten:

- A4 rustfrie skruer, 6 x 90 mm
- A4 rustfrie skruer, 4 x 40 mm, med runde hoder
- Kabelklammer, 10 mm galvaniserte

Spesialverktøy

- Stolpebor
- Vinkelsliper

[Før]

Terrassen får sol om ettermiddagen, men er noe forblåst – og svært synlig.

[Etter]

De ivrige slyngplantene i pergolaen gir le på terrassen og skjærer for nysgjerrige blikk.